

## Cele șapte zile ale creației

### Ziua a cincea

*„Dumnezeu a zis: ‚Să mișune apele de viețuitoare<sup>1</sup> și să zboare păsări deasupra pământului pe întinderea cerului.‘ Dumnezeu a făcut peștii cei mari și toate viețuitoarele care se mișcă și de care mișună apele, după soiurile lor; a făcut și orice pasăre înaripată după soiul ei. Dumnezeu a văzut că erau bune. Dumnezeu le-a binecuvântat, și a zis: ‚Creșteți, înmulțiți-vă și umpleți apele mărilor; să se înmulțească și păsările pe pământ.‘ Astfel a fost o seară, și apoi a fost o dimineață: aceasta a fost ziua a cincea.” (Geneza 1,20-23).*

O nouă seară și o nouă dimineață, o zi nouă! O zi foarte deosebită, căci acum toată scena lumii este pregătită să primească pe primii ei locuitori însuflețiți. Apele (marea) sunt prezente, spațiul aerian este prezent, pământul – care să dea hrană - este prezent, luminătorii cerești – care sunt de nelipsit pentru creșterea plantelor - sunt prezenți și încălzesc pământul și îl luminează pentru locuitorii care vor veni și care au ochi.

Mai întâi sunt la rând să apară viețuitoarele în apă și păsările, înainte de apariția locuitorilor pământului, și aceasta din două motive. În primul rând deoarece ele sunt cele mai îndepărtate de oameni; în cele șase zile toate lucrează succesiv având în vedere omul, așa că mai întâi sunt create animalele care îi sunt omului cel mai puțin familiarizate. Locuința omului este pământul (Psalm 115,16); apa și aerul sunt pentru el ținuturi de locuit străine (apa cel mai mult, de aceea este numită mai întâi).

În al doilea rând, prin această succesiune – mai întâi viețuitoarele din apă și cele din aer și apoi animalele terestre – se păstrează paralela la ziua a doua și a treia. Dumnezeu pregătește mai întâi întinderea și apele dedesubtul și deasupra întinderii, și abia apoi în ziua a treia uscatul. De aceea sunt creați mai întâi locuitorii din apă și din aer, după aceea cei de pe uscat.

Dumnezeu începe cu porunca generală: să mișune apele de viețuitoare, fără să fie date alte detalii. Aceste detalii sunt date abia la executarea lucrării în versetul 21. Tot așa am văzut și la luminătorii cerești (compară versetul 14 cu versetul 16). Ca și la luminători, și la locuitorii apelor se face o categorisire în mari și mici. Felul porunci este aici cu totul altfel decât în versetul 11. Acolo citim că pământul să dea verdeață (din el însuși). Și aici în versetul 20 avem un joc de cuvinte asemănător; dar aici nu se spune ca apele să dea viață. Ele trebuie să mișune de viețuitoare, pe care Dumnezeu Însuși le creează în ele. Plantele sunt organisme vii, dar nu sunt ființe cu suflet. Ele sunt mai puternic legate cu pământul. Dar apariția ființelor vii („suflet viu”, vezi adnotarea în traducerea franceză JND) necesită o creație deosebită, căci prin aceasta are loc apariția unei specii de viață cu totul nouă. De aceea în versetul 21 întâlnim pentru a doua oară în acest capitol expresia „a crea”. Și de aceea aici în continuarea poruncii lui Dumnezeu lipsesc cuvintele „*Și așa a fost*”. Deci versetele 20 și 21 cu certitudine nu vor să spună că apele au dat la iveală sufletele vii, așa cum scrie, printre alții, Calvin, și așa cum dă de înțeles și Septuaginta și Vulgata. Pentru specia păsărilor este oricum foarte clar, că ele nu puteau rezulta din apă, căci despre ele citim în Geneza 2,19 că ele au fost făcute din pământ.

Expresia „suflet viu” este un nume colectiv pentru ființele vii, deci pentru organismele vii care posedă conștiință și simțăminte. Acesta este conținutul noțiunii „suflet” (*nefesh*): sediul vieții naturale, al sentimentelor, al personalității. Ca atare ea poate fi folosită ca ceva pe care îl posedă omul și animalele: omul are suflet, aceasta înseamnă viața lui naturală (compară cu versetul 30) cu necesitățile ei (cum ar fi foamea și setea). De aceea *nefesh* înseamnă și „sufflare” (Iov 41,21), și de aceea sângele (care diferențiază animalele de plante) este numit reședința sufletului (Geneza 9,4.5; Levitic 17,11; Deuteronom 12,23). Toate acestea sunt diferențe importante față de plante.

---

<sup>1</sup> Propriu-zis: „suflet viu” (la singular), vezi traducerea în limba franceză JND.

Când cineva moare, el expiră sufletul său (Ieremia 15,9; compară cu Plângerile lui Ieremia 2,12; Psalm 141,8; Isaia 53,12; Geneza 35,18, și alte locuri). Sufletul este și sediul sentimentelor, cum ar fi dragostea (Geneza 34,3), dorința (Psalm 42,2), bucuria (Psalm 86,4), pofta după carne (Deuteronom 12,20.21), după răzbunare (Psalm 41,2), după autoritate (Proverbe 13,2) și tristețe (Iov 19,2). Totodată sufletul este sediul personalității, și de aceea deseori se spune: „Omul este un suflet viu” (compară cu Geneza 2,7), așa cum se spune și aici despre animale, că ele sunt suflete vii. Deci prin expresia „orice suflet” se înțelege „tot ce trăiește” (Iosua 10,28-37), și expresia „un suflet” înseamnă deseori „cineva” (Levitic 4,2), și „sufletul meu spune” înseamnă „eu spun” (vezi Psalm 3,3; 7,2; 11,1 și alte locuri). Și despre Dumnezeu se spune că El are un suflet (Judecători 10,16; Levitic 26,11). Trebuie deci să vedem că atât omul cât și animalele au suflet, ambele au conștiință și sentimente. Dar este o diferență mare. Animalul a devenit un suflet viu prin autoritatea lui Dumnezeu, dar omul a devenit un suflet viu prin aceea că Dumnezeu i-a insuflat suflarea de viață în nas. De aceea sufletul omului este nemuritor (compară Matei 10,28; Apocalipsa 6,9) iar al animalului nu este nemuritor.

Animalele sunt nu numai „suflete vii”, ci ele sunt „viețuitoare (de suflete vii)”. Ele nu sunt rigide și imobile cum sunt plantele (care posedă o viață statică, pasivă), ci ele au o viață dinamică, activă, care se manifestă prin aceea că ele mișună și se emoționează. Compară Geneza 7,21; 8,17; 9,7; Exod 1,7; 8,3; Levitic 11,10.29.41-46; Ezechiel 47,9. Deci cuvântul ebraic include gândul de mișcare și de asemenea și de cantitate; cuvântul din limba noastră „mișună” redă foarte bine această idee.

A doua poruncă a lui Dumnezeu este, ca păsările să zboare deasupra pământului pe întinderea cerului. Așa cum Dumnezeu rânduieste animalelor de apă locul lor în ape și spune ca ele „să mișune”, tot așa acum Dumnezeu rânduieste animalelor înaripate (nu numai păsărilor) locul dintre pământ și granițele întinderii (spațiul aerian) și le dă capacitatea de a zbura (aceasta pare să exprime aici forma deosebită a verbului). Deci în acest verset alături de apă este amintit și pământul și cerul, cele două spații mari din ziua a doua și a treia. Limba ebraică nu are un cuvânt pentru spațiul aerian și de aceea trebuie să numească cele două granițe ale ținutului de viață al zburătoarelor. Ele zboară deasupra pământului (deci nu sunt locuitori adevărați ai pământului, ca aceia din ziua a șasea) și pe întinderea cerului, aceasta înseamnă că întinderea (văzută de oameni ca o cupolă deasupra pământului) este limita domeniului lor de viață.

Așa cum s-a spus deja, prin cuvântul „pasăre înaripată” nu trebuie să ne gândim numai la păsări. De fapt „înaripat” este un joc de cuvinte („ce are aripi să zboare”) ca și în „ceea ce încolțește să încolțească” și „să mișune apele de viețuitoare”. Aici trebuie să ne gândim la toate animalele care pot zbura, deci și la insecte. Aceasta este confirmat de expresia „pasăre înaripată” în versetul 21 (și în Psalm 78,27), aceasta înseamnă animale care pot zbura și pe lângă aceasta au aripi. Că acestor zburătoare le aparțin și insectele, ne învață Levitic 11,20 și Deuteronom 14,19, unde este vorba de „târătoare care zboară și umblă pe patru picioare”. Aici este vorba în primul rând de lăcuste, care par să se deplaseze pe cele patru picioare din urmă ale lor, din totalul de șase. Și lilieci aparțin zburătoarelor înaripate (Levitic 11,19). Ne putem gândi chiar la reptilele zburătoare din „antichitate”, care au murit apoi prin potop.

Un indiciu la aceste reptile din antichitate putem căuta și în descrierea animalelor din ape din versetul 21, care încep cu „marii monștri marini” (*tanninim*). Un *tannin* este deci un animal uriaș, care trăiește în fluvii sau în mare (compară cu Psalm 148,7). Ne putem gândi la balene, la rechini și alte animale asemănătoare, dar nu numai la acestea. În Exod 7,9.10.12 cuvântul *tannin* trebuie tradus prin șarpe, așa cum rezultă din sinonimul din versetul 15 și din capitolul 4,3; tot așa și în Psalmul 91,13, în timp ce în Deuteronom 32,33 este vorba de venin de șarpe. În Ieremia 51,34 s-a tradus prin „balaur”, și tot așa și în Iov 7,12. Foarte interesant este că cuvântul este frecvent legat de balaurii de mare, așa cum face Rahab în Isaia 51,9 (compară cu Iov 9,13; 26,12; Psalm 89,10) și leviatan în Psalmul 74,13.14 și Isaia 27,1 (compară cu Iov 3,8; Psalm 104,26; în Iov 40,20 este probabil vorba de crocodil). Rahab este uneori denumirea pentru Egipt (Psalm 87,4; Isaia 30,7; 51,9), care din cauza fluviilor lui este numit *tannin* (Ezechiel 29,3; 32,2). Acești

monștri marini pot fi personificarea apelor neliniștite, învolburate, însă unii au făcut presupunerea interesantă, că sunt amintiri (așa cum este cazul în legendele multor popoare; să ne gândim numai la istorisirile despre zmei) de reptilele uriașe, pe care omul le-a văzut până la potop (și mai târziu?) pe pământ. Am spus deja, că sunt multe care fac să se presupună că așa a fost.

Alături de monștri marini versetul 21 vorbește și de animalele de apă mici, care „mișună” (compară cu Levitic 11,46). Acesta este un verb general de mișcare care se referă aici la a înota, a pluti sau a se deplasa prin apă (compară cu Psalmul 69,34; 104,25). Această grupă cuprinde înaintea de toate peștii (compară versetele 26 și 28) și cele mai multe animale nevertebrate. Cuvântul „mișună” este folosit de cele mai multe ori pentru animale terestre (vezi versetul 24) și atunci este folosit în sensul de „a se târî”. Expresiei „după soiul lor” așa cum am mai spus, vreau să-i dedic un studiu separat. Versetul se termină cu obișnuitul: „*Dumnezeu a văzut că erau bune.*”

Urmează apoi versetul 22 cu binecuvântarea lui Dumnezeu, de a fi roditori și a se înmulți. Deci binecuvântarea Lui include aici, că El, în timp ce dă această poruncă, dăruiește animalelor puterea și aptitudinea de a corespunde acestei porunci. La plante nu găsim această binecuvântare, deoarece este pământul cel care dă la iveală plantele, și deoarece plantele se comportă inconștient, pasiv. Dar la animale pentru înmulțire este necesară în general legătura dintre un mascul și o femelă de aceeași specie. Și oamenilor le dă Dumnezeu această poruncă, dar El Se adresează direct omului: „*Dumnezeu i-a binecuvântat, și Dumnezeu le-a zis.*” Aici este mai puțin direct: „*Dumnezeu le-a binecuvântat și a zis.*” Prin aceasta animalele de apă sunt oarecum adresate direct, căci Dumnezeu le poruncește de trei ori, dar El nu le numește cu numele. Păsările sunt numite, dar Dumnezeu nu le vorbește lor, ci despre ele, și porunca dată lor este în limba ebraică mai puțin plină de putere. Toate acestea pun în lumină diferența față de om. Căci chiar dacă înmulțirea la animale este activă și conștientă, ea are loc totuși instinctiv și nu cu pricepere. Numai omul poate să audă cu adevărat o poruncă a lui Dumnezeu, o poate înțelege și împlini conștient.

Porunca adresată animalelor de apă este întreită. Să fi roditor înseamnă să dai roadă (compară versetele 11,12), deci să aduci urmași în lume. Să te înmulțești înseamnă să aduci des și mulți urmași în lume și să porți grijă ca numai puțini să se piardă. În cele din urmă animalele de apă trebuie să se extindă, așa că apele și marea vor fi umplute de ele. Despre păsări se spune, ca ele să se înmulțească pe pământ. Cu toate că animalele înaripate se mișcă în atmosferă, ele se înmulțesc pe pământ. Acolo păsările își fac cuiburile, își depun ouăle și le clocesc. Acolo se înmulțesc și liliecii și insectele.